

**SUOMEN SUURLÄHETYSTÖ
MOSKOVA**

Taloussuutisia Moskovasta 15.–28.4.2010

- USA ja Venäjä aktivoivat WTO-neuvotteluja.
- Talous elpyy, mutta kasvu on edelleenkin heikolla pohjalla.
- Sosiaaliveroa kiristetään, innovaatioyrityksille luvassa veronalennuksia.
- Venäjä ja Ukraina allekirjoittivat sopimuksen maakaasun hinnanalennuksesta.
- Venäjän kasvihuonekaasupäästöt kasvoivat viime vuonna pari prosenttia.

VUODET 2006–2009 ja ENSIMMÄINEN NELJÄNNES 2010

	2006	2007	2008	2009	1-3/2010
BKT:n kasvu, %	7,7%	8,1%	5,6%	-7,9%	4,5% *

Lähde: Venäjän tilastokeskus

Budjettijäämä/alijäämä, % BKT	8,4%	6,0%	4,8%	-5,9%	-3,2%
--------------------------------------	------	------	------	-------	-------

Lähde: Venäjän tilastokeskus

Vähittäiskauppa (muutos %)	15,2%	15,8%	13,5%	-5,5%	1,3%
-----------------------------------	-------	-------	-------	-------	------

Teollisuustuotanto (muutos %)	3,9%	6,3%	2,1%	-10,8%	5,8%
--------------------------------------	------	------	------	--------	------

Rakentaminen (muutos %)	11,8%	13,7%	13,2%	0,1%	-8,1%
--------------------------------	-------	-------	-------	------	-------

Kiinteät investoinnit (muutos %)	16,7%	21,1%	9,1%	-17,0%	-4,7%
---	-------	-------	------	--------	-------

Lähde: Venäjän talouskehitysministeriö

* 2010 luvut ovat 1-3/2010 vs. 1-3/2009

Huom! Laskentatavan muutos vuodelta 2010, ei vertailukelpoista

	1.1.2010	1.4.2010
Valtion ulkomainen velka	30 mrd. USD	29 mrd. USD
Yritysten ja pankkien ulkomainen velka	426 mrd. USD	431 mrd. USD

Valtion kahden ylijäämärahaston varat	152 mrd. USD	142 mrd. USD
--	--------------	--------------

Valuuttavaranto	439 mrd. USD	447 mrd. USD
------------------------	--------------	--------------

Lähde: Venäjän keskuspankki

	1.1.2010	28.4.2010
Ruplan kurssi	EUR = 43,46 RUB	38,78 RUB
	USD = 30,19 RUB	29,38 RUB

	1.1.2010	28.4.2010
Raaka-öljyn hinta	Urals 78,29 USD/bbl	82,81 USD/bbl
	Brent 78,81 USD/bbl	84,61 USD/bbl

Talousohje ja talouspolitiikka

Pahin kriisi on ohitettu, talous elpyy. Putin piti vuotuisen puheensa duumalle 20. huhtikuuta. Puheessaan hän korosti, että Venäjä on kansainvälisessä vertailussa selvinnyt kriisistä hyvin eikä kriisi vaikuttanut paljon venäläisten kotitalouksiin. Venäläisten keskitulot jopa kasvoivat kriisin aikana pari prosenttia ja eläkkeitä nostettiin 11 %. Tänäkin vuonna eläkkeiden korotukset jatkuvat, ensimmäinen korotus toteutettiin 1.4.2010. Reaalipalkatkin ovat vuoden alussa nousseet 2,2 % ruplan vahvistuessa.

Moskovan halutaan kasvavan kansainväliseksi finanssikeskukseksi. Presidentti Medvedev on perustanut komission, jonka tehtävänä on kehittää Moskovasta kansainvälistä finanssikeskusta. Komission johtajaksi on nimitetty entinen pitkäaikainen presidentinhallinnon päällikkö Aleksandr Voloshin. Asiantuntijoiden mukaan finanssikeskuksen perustaminen Moskovaan on ennen aikaista eikä tällaiselle hankkeelle katsota toistaiseksi olevan tarvittavaa infrastruktuuria eikä kysyntää.

Venäjä ja USA ilmoittivat aktivoivansa WTO-neuvotteluja. Venäjä ja USA ovat sopineet panevansa uutta vauhtia Venäjän WTO-jäsenyysneuvotteluihin. 1. varapääministeri Shuvalov, valtiovarainministeri Kudrin ja talouskehitysministeri Nabiullina tapasivat amerikkalaiset kollegansa Washingtonissa 27.4.2010. Shuvalov ilmoitti, että Venäjä voi harkita liittymistä myös ilman Valko-Venäjää ja Kazakstania. Lopullista päätöstä liittymistavasta - yhdessä vai erikseen - ei kuitenkaan vielä ole tehty. Venäjän WTO-jäsenyydestä on neuvoteltu jo 17 vuotta.

Bruttokansantuote kasvoi tammi-maaliskuussa 4,5 % verrattuna edellisen vuoden samaan ajanjaksoon. Vuoden 2009 ensimmäinen neljännes oli kuitenkin laman pohja, joten alhainen pohjalukema parantaa % -määristä kasvua. Edelliseen neljännekseen verrattuna ja kausi-suhteutettuna vuoden 2010 ensimmäisen neljänneksen kasvu oli vain 0,6 %. BKT:n kasvun vetäjänä oli ensisijaisesti yksityisen kulutuksen nousu ja varaston muutos. Kokonaistuotanto kasvoi. Reaalipalkka nousi vuoden ensimmäisellä neljänneksellä 2,2 %. Investointien määrä supistui edelleen (tammi-maaliskuun aikana investoinnit supistuivat -4,7 % edellisvuoteen verrattuna).

Valtiovarainministeriö on nostanut vuoden 2010 BKT:n kasvuennustettaan. Uuden ennusteen mukaan talouskasvu olisi tänä vuonna noin 4 %. Myös Kansainvälinen valuuttarahasto (IMF) nosti Venäjän talouskasvun ennustetta neljään prosenttiin. Parannetuissa ennusteissa on otettu huomioon öljyn markkinahinnan nousun vaikutus ja nopeampi yksityiskulutuksen kasvu.

Vähittäiskauppa nousi tammi-maaliskuussa 1,3 % edellisvuoteen verrattuna. Vähittäiskaupan taso ylitti myös vuoden 2008 tason. Kasvua oli kuitenkin ensisijaisesti elintarviketuotteissa, jotka kasvoivat 3,9 % edellisvuoteen verrattuna, kestokulutustuotteiden osalta kaupan arvo supistui prosentin verran. Kulutusluottamus ei ole vielä palannut, säästöaste oli edelleenkin korkealla, noin 16 % tasolla. Tämä on melkein kaksi kertaa vuodentakaista lukemaa korkeampi. Kasvua hidastaa edelleenkin tulevaisuuden epävarma tilanne. Jos kulutusluottamus nousee, säästöasteen palautuminen voi vauhdittaa yksityisen kulutuksen kasvua toisella puoliskolla.

Tilastolaitoksen mukaan kokonaistuotanto kasvoi 5,8 % tammi-maaliskuussa 2010. Jalostavan teollisuuden tuotanto kasvoi 5,1 %. Tuotantotilastot eivät kuitenkaan ole täysin vertailukelpoisia edelliseen vuoteen nähden, koska laskentatapa on vuoden 2010 alusta muuttunut eikä edellisvuoden vertailulukuja ole vielä korjattu.

Investointien alamäki jatkui. Ensimmäisellä neljänneksellä 2010 investoinnit supistuivat -4,7 % edellisvuoteen verrattuna. Kokonaisinvestointeihin ei odoteta merkittävää kasvua tänä vuonna. Jos maailmanmarkkinat elpyvät, investoinnit voivat kääntyä hienoiseen nousuun vuoden 2010 toisella puoliskolla.

Venäjän valtio palasi kansainvälisille velkamarkkinoille. Venäjän valtio laski huhtikuussa 2010 liikkeelle vaihtovelkakirjoja 5,5 miljardin USD edestä. Kysyntä markkinoilla ylitti selvästi tarjonnan, joten liikkeellelaskua voidaan pitää onnistuneena. Valtiovarainministeriö on kuitenkin ilmoittanut, että toista kierrosta ei suunnitella. Seuraavan varainhankinnan valtiovarainministeriö aikoo toteuttaa kotimaan markkinoilla. Venäjän valtion ulkomaanvelka kasvoi uusien vaihtovelkakirjojen myötä 35 miljardiin USD. Tämä on kuitenkin kansainvälisesti edelleenkin alhainen taso, noin 3 % BKT:stä. Venäjän koko ulkomaanvelka on noin 34 % BKT:stä, suurin osa tästä on venäläisten yritysten ulkomaanvelkaa.

Alhaisen koron innostamana venäläiset suurpankit ovat laskeneet liikkeelle ennätysmäärän vaihtovelkakirjoja. Markkinatilanne lainanotolle on suotuisa, ja Venäjän valtion velkakirjat myös helpottavat markkinoillepääsyä. Kansainväliset velkamarkkinat ovat kuitenkin todellinen vaihto-ehto vain suurpankeille ja pörssilistatuille yrityksille. Pienten ja keskisuurten yritysten rahoituskustannukset ovat edelleenkin suhteellisen korkeat.

Yrityslainojen määrä ei ole kasvanut. Vaikka korkotaso on laskenut, yrityslainojen kysyntä on pysynyt alhaisena. Tämän vuoden ensimmäisen neljänneksen aikana pankkien luotonanto yrityksille supistui noin 2 %. Jälleenrahoituskorko oli huhtikuussa 8,25 % ja yrityslainojen keskiporko noin 12 %. Alhaisen inflaatiotason takia reaalikorot ovat nousseet ja epävarmat näkymät ovat pienentäneet kysyntää. Investoinnitkaan eivät ole vielä lähteneet kasvuun.

Asuntolainojen määrä romahti vuonna 2009. Kahdenkymmenen suurimman pankin tietojen perusteella asuntolainojen määrä väheni viime vuonna 75 %. Samalla valtionpankkien rooli on kasvanut. *Sberbankin* osuus asuntolainamarkkinoista nousi 37 prosentista 63 prosenttiin vuonna 2009. Alhaisemman korkotason odotetaan vauhdittavan asuntomarkkinoita. Ensimmäisen neljänneksen tilastojen perusteella tilanne ei vielä parantunut.

Rakentamisen uustuotanto ei ole vielä lähtenyt käyntiin. Asuntorakentaminen supistui vielä noin 8 % ensimmäisellä neljänneksellä 2010, Moskovassa ja Pietarissa vieläkin enemmän. Asuntorakentamisen romahdus näkyy markkinoilla viiveellä koska uusien asuntojen rekisteröintiprosessi on suhteellisen pitkä. Rakentaminen on kuitenkin kahdessa vuodessa 2008–09 supistunut Venäjällä keskimäärin noin 25 %. Joillakin alueilla rakentaminen kääntyi kuitenkin vuoden alussa kasvuun (mm. Irkutskin, Krasnojarskin, Tjumenin ja Krasnodarin alueilla).

Julkinen hallinto ja verotus

Venäjän riippuvuus öljy- ja kaasusektorista on kriisin aikana kasvanut. Venäjän talouskehitys on entistä riippuvaisempi öljyn ja kaasun maailmanmarkkinahinnoista. Noin 60 % maan viennistä on energiatuotteita ja noin puolet federaation budjettituloista muodostuu raaka-ainetuotteista ja -veroista. Tuoreen YK:n teettämän tutkimuksen mukaan Venäjä tulee olemaan riippuvainen energiasektorista vielä seuraavatkin 10 vuotta. Talouden monipuolistaminen ja modernisointi tulee olemaan hidas ja haasteellinen prosessi. Samassa tutkimuksessa tuodaan myös esille se, että öljy- ja kaasusektorin nopea kasvu ei ole merkittävästi lisännyt kansalaisten varallisuutta. Vaikka öljyn ja kaasun osuus maan tuotannosta ja viennistä on merkittävä, työllistämässä sen merkitys on suhteellisen pieni. Alueiden tuloterot ovat myös kasvaneet, öljyrikkailta alueilla varallisuutta on kymmenkertaisesti köyhimpiin alueisiin verrattuna.

Budjettivaje oli -5,9 % vuonna 2009 ja valtiovarainministeriö ennustaa tälle vuodelle -7 %. Öljyn hinnan nousun myötä valtiovarainministeriö on laskenut saavansa noin 100 miljardin ruplan lisätuotot, mutta lisätuotolla rahoitetaan maakaasun hinnanalennus, jonka Venäjä myönsi Ukrainalle Mustanmeren laivaston vuokra-sopimuksen jatkamisen vastineeksi. Lisäksi Itä-Siperian öljykenttien veronalennukset vähentävät arviolta 220 miljardia ruplaa ja eläkemaksujen korottaminen jopa 400 miljardia ruplaa federaation budjettituloista. Yhteensä suunnitellut lisämenot

ylittävät näin ollen "lisätuotot" noin 500 miljardin ruplan edestä (nykykurssilla noin 13 miljardin euron edestä). Ehdotus vuoden 2010 budjetin muutokseksi valmistellaan parhaillaan.

Sosiaaliveroja nostetaan ensi vuonna suunnitellusti. Presidentti Putin vahvisti duumassa pitämässään puheessa, että sosiaalivero nousee vuoden 2011 alusta 26 %:sta 34 %:iin. Aikaisemmin tänä vuonna on esitetty, että sosiaaliveroa lykättäisiin, koska se hidastaisi talouskasvua. Kasvavien budjettimenojen takia sosiaaliveroa joudutaan kuitenkin nostamaan. Arvioiden mukaan sosiaaliveron nostamisella voitaisiin lisätä budjettituloja jopa triljoonan ruplan verran vuodessa (25 miljardin euron verran), ellei sosiaaliveron nostaminen johda harmaan palkanmaksun kasvuun. Sosiaaliverojen nostaminen pelätään kuitenkin hidastavan talouskasvua. Teollisuuden ja vähittäiskaupan yrityksille lisävero tarkoittaa suhteellisen korkea kustannuslisä.

Venäjä aikoo tukea innovaatioyrityksiä ja T&K-alaa verohelpotuksilla. Tutkimus- ja kehityksenotot ovat Venäjällä kansainvälisessä vertailussa pienet, vuonna 2009 alle prosentin BKT:stä. Putin ilmoitti puheessaan duumalle, että Venäjä voisi tukea T&K-menoja rahoitusavustuksella ja verohelpotuksilla. Yritykset voisivat jatkossa hakea rahoitustukea T&K-hankkeille ja innovaatio-alan yritykset voisivat myös hakea vapautusta sosiaaliveron maksusta (ainakin veronkorotuksen osalta).

Venäjä suunnittelee strategisten yritysten luettelon supistamista ja valtion yritysten yksityistämislisan laajentamista. Hallitus valmistelee duuman käsittelyyn esitystä, jonka mukaan strategisten yritysten määrä puolitettaisiin. Samalla laajennettaisiin listaa niistä valtion yrityksistä, joita voidaan yksityistää. Tällä tavalla valtio suunnittelee keräävänsä noin 100 miljardin ruplan (2,5 miljardin euron) lisäansiot federaation budjettiin. Näillä näkymin myyntiin tulee kuitenkin ensisijaisesti vähemmistöosuuksia (< 25 %).

Korruptionvastainen ohjelma 2010–2011 julkaistiin. Vuonna 2008 Medvedev julkaisi ensimmäisen kansallisen korruptionvastaisen ohjelman. Huhtikuussa 2010 julkaistiin jatkoa tälle ohjelmalle. Uusi ohjelma on linjassa edellisen ohjelman kanssa.

Saksalaiset yritykset muodostivat korruptionvastaisen rintaman. 52 saksalaisyritystä – muun muassa *Mercedes-Benz*, *Volkswagen*, *Siemens*, *Deutsche Bank*, *Axel Springer* ja *Deutsche Bahn* – ovat sopineet yhdistävänsä voimansa korruptionvastaisessa toiminnassa Venäjällä. Allekirjoittajien joukossa on mukana myös suomalainen *Konsu*. Yhtiöt allekirjoittivat aloitteen "*Corporate Ethics Initiative for Business in the Russian Federation*", jossa ne sopivat sekä lahjustenoton että niiden annon kieltävistä periaatteista. Ne allekirjoittivat kaksi aiheeseen liittyvää dokumenttia: aloitteen liiketoiminnan eettisten periaatteiden noudattamisesta nimenomaan Venäjällä sekä periaatteet lahjonnan vastaisesta toiminnasta yleisemminkin. Aloitteeseen ovat tulleet mukaan myös IBLF (*International Business Leaders Forum*), yhdysvaltalaisia yrityksiä edustava kauppakamari *AmCham* sekä eurooppalaisen bisneksen etuja ajava *AEB (Association of European Businesses)*. Aloitteen toivotaan lähettävän venäläiseen yhteiskuntaan vahvan viestin siitä, että eurooppalainen liike-elämä tukee presidentti Medvedevin korruptionvastaista taistelua ja haluaa myös toimia Venäjällä niiden periaatteiden mukaisesti.

Teollisuus

Venäjän teollisuuden tila on edelleenkin haastava. Ensimmäisen vuosineljänneksen tilastojen perusteella voisi vetää johtopäätöksen, että käännekohta on saavutettu ja teollisuustuotanto kääntyi nousuun. Edellisvuoden lukuja ei ole vielä korjattu vastaamaan uutta laskentatapaa, jolloin oikeata vertailua ei ole mahdollinen. Muiden indikaattorien perusteella, mm. teollisuuden ostopääliköiden mittari PMI, teollisuustuotannossa ei vielä nähdä merkkejä suunnanmuutoksesta.

Tilastojen mukaan kasvua nähdään kuitenkin tietyillä aloilla, varsinkin aloilla, joilla oli tuntuvaa laskua viime vuonna. Tuotannon kasvua noteerattiin erityisesti kumituotteiden

tuotannossa (lähinnä autorenkaiden tuotanto), jossa kasvua edellisvuoteen oli 47,8 %, sekä henkilöautojen tuotannossa, jossa kasvua oli jopa 56,3 %. Myöskin kuorma-autojen tuotanto kasvoi 35,5 % verrattuna edellisvuoteen. Edellisvuoden lähtötaso oli kuitenkin alhainen, mikä nostaa kasvulukua. Teollisuuskoneiden ja laitteiden tuotannossa ei vielä havaittu tuotannon kasvua. Yhtenä syynä autotuotannon kasvuun on hallituksen maaliskuussa käynnistämä autojen romutusohjelma. Seuraavan puolen vuoden aikana venäläiset voivat hakea 50 000 ruplan korvausta, jos vaihtavat vanhan autonsa uuteen (kotimaiseen).

Venäjälle avattiin jälleen uusi autotehdas, vaikka jo nyt Venäjällä voitaisiin tuottaa enemmän henkilöautoja kuin siellä vuosittain ostetaan. Kalugaan avattiin jälleen uusi autotehdas, tällä kertaa *Peugeot-Citroënin* ja *Mitsubishin* yhteishankkeena. Venäjän kaikkien autotehtaiden yhteenlaskettu tuotantokapasiteetti on nyt yli 2 miljoonaa henkilöautoa vuodessa. Venäjän kuluvan vuoden automyynniksi arvioidaan noin 1,5 miljoonaa autoa, josta noin kolmasosa on tuontiautoja. Vientiin autoja menee vain muutama kymmenen tuhatta. Asiantuntija-arvioiden mukaan Venäjän automarkkina tavoittaa talouskriisiä edeltäneen tasonsa vasta vuonna 2014.

Energia

Shtokmanin kaasukentän toteuttajayhtiön *Shtokman Development AG:n* pääjohtaja Juri Komarov jättää tehtävänsä. Komarovin lähdön syyksi kerrotaan erimielisyydet hankkeen teknisistä ratkaisuista lisenssin omistajan *Gazprom Dobytsa Shelfin* ja enemmistöosakkaan *Gazpromin* kanssa. *Gazprom* tulee enemmistöosakkaana valitsemaan Komarovin seuraajaehdokkaan. Mahdollisesti Komarovin seuraajaksi olisi nousemassa *Gazprom Dobytsa Shelfin* varajohtaja Aleksei Zagorovski. Shtokman Developmentin osakkaita ovat *Gazprom* (51 %), ranskalainen *Total* (25 %) ja norjalainen *Statoil Hydro* (24 %). Shtokman Development AG:n hallitus teki helmikuussa 2010 päätöksen lykätä hankkeen viimeistä investointipäätöstä maaliskuuhun 2011 putkikaasun ja vuoden 2011 loppuun nesteytetyn kaasun (LNG) osalta. Tällä aikataululla putkikaasun kuljetukset voisivat alkaa vuonna 2016 ja nesteytetyn kaasun vuonna 2017.

Venäjä ja Ukraina sopimukseen maakaasun hinnan alennuksesta. Presidentti Medvedev ja Ukrainan presidentti Viktor Janukovitsh ovat sopineet, että Venäjä laskee Ukrainalle myymänsä kaasun hintaa vastineeksi Venäjän Mustanmeren laivastotukikohdan vuokrasopimuksen jatkamisesta vuoteen 2040 saakka. Aiemman sopimuksen mukaan vuokraus oli päättynyt vuonna 2017. Alennus on sata dollaria tuhatta kuutiometriä kohti, mikäli kaasun markkinahinta on yli 330 dollaria, tai 30 %, mikäli markkinahinta on alle 330 dollaria. Nyt sovittu alennus koskee kuitenkin kuluvana vuonna enintään 30 miljardin kuutiometrin toimituksia. Seuraavina vuosina (vuoteen 2019 asti) Ukraina saa alennusta korkeintaan 40 miljardin kuutiometrin vuositoimituksista. Tämän tason ylittävistä määristä Ukrainan *Naftogaz* maksaa yhä täyden markkinahinnan. Hallituksen istunnossa 22.4. pääministeri Putin korosti, että nyt annettu alennus on poikkeustoimenpide, eikä vastaavaa tulla myöntämään muille maille. Putin korosti myös, ettei myönnetty alennus vaikuta *Gazpromin* tuloihin, vaan yhtiö maksaa vastaavasti vähemmän vientiveroa valtiolle. Venäjän valtiolle alennus tulee analyytikkojen mukaan maksamaan noin 4 miljardia dollaria vuodessa. Sopimus on herättänyt Venäjän lehdistössä runsaasti kriittisävyistäkin keskustelua, sillä monet arvioitsijat uskovat Ukrainan voivan poliittisen tilanteen muuttuessa peräytyä sopimuksesta.

Kaasunviejämaiden foorumi kokoontui Algeriassa. Yksitoista maakaasun viejämaata yhdistävä *Gas Exporting Countries Forum* käsitteli muun muassa maakaasun hinnoittelumekanismeja. Foorumi totesi, että kaasun hinnan tulee olla oikeudenmukainen ja linjassa öljyn hinnan kanssa, mutta se päätti olla jatkossakaan ottamatta kantaa siihen, miten yksittäiset jäsenmaat hinnoittelevat kaasunsa. Foorumin jäsenmaista Venäjä suosii pitkäkestoisia, öljyn hintaa seuraavia toimitussopimuksia kun taas erityisesti nesteytettyä maakaasua toimittavat maat myyvät kaasunsa spottimarkkinahintaan.

Pääministeri Putinin mukaan Venäjän sähköntuotantoon on rakennettava vuoteen 2012 mennessä 20 gigawattia lisäkapasiteettia. Putinin luku sisältää niin lämpö-, vesi- kuin ydinenergian lisärakennustarpeen. Energiaministeriön aikaisemman arvion mukaan vuoteen 2015 mennessä lisärakennustarve olisi 25–33 gigawattia.

Presidentti Medvedev kutsui Norjan-vierailullaan *Statoilin* mukaan Prirazlomnojen öljykenttähankkeen suunnitteluun. Prirazlomnojen esiintymä sijaitsee Petshoranlahdella ja siitä oli asiantuntija-arvioiden mukaan kaavailtu Venäjän omien arktisten teknologioiden testauspaikkaa. Esiintymän omistaa Gazpromin täysin omistama tytäryhtiö Sevmorneftegaz, jolla on hallussaan myös Shtokmanin kaasukentän toimilupa.

Pääministeri Putin keskusteli Italian-vierailullaan tulevasta energiayhteistyöstä. Vierailunsa päättäneessä lehdistötilaisuudessa Putin kertoi ranskalaisen EDF:n saavan 20 prosentin osuuden *South Stream* -kaasuputkihankkeesta. *Inter RAO* puolestaan on tarjonnut italialaiselle *Enelille* mahdollisuutta osallistua investoijana Kaliningradin uuden ydinvoimalan rakennushankkeeseen.

Venäjän kasvihuonekaasupäästöt kasvoivat 1,9 % vuonna 2008 vuoteen 2007 verrattuna talouden taantumasta huolimatta. Vuoden 1990 tasoon verrattuna Venäjän vuoden 2008 päästöt ovat yhä 32,9 % matalammat johtuen teollisuustuotannon voimakkaasta vähenemisestä neuvostojärjestelmän purkauduttua.

Metsä- ja maatalous

Sveza-konserni avasi uuden vanerintuotantolinjan Kostroman alueella. Manturovon kaupungissa sijaitsevan OAO *FANKOM*-vaneritehtaan investointiprojektin arvo on noin 29 miljoonaa euroa. Uudistuksen jälkeen tehtaan tuotantokapasiteetti kasvaa 100 000 kuutiometriin vuodessa ja tehtaan työntekijämäärä 780 henkilöön. Tehtaan tuotannosta 60 % suunnitellaan vietävän Euroopan, Amerikan, Aasian ja Afrikan markkinoille ja loput kotimaahan. Sveza-konsernin pääjohtajan Andrei Kašubskin mukaan tavoitteena on luoda tehtaasta Euroopan paras vaneritehdas sekä laadultaan että kannattavuudeltaan. Tehdas on perustettu vuonna 1914, ja *Svezan* omistukseen se siirtyi vuonna 2007.

***Ilim Groupin* uusi sellutehdas tuo hyvinvointia Irkutskin alueelle.** *Ilim Groupin* johtajaneuvoston puheenjohtajan *Zahar Smuškinin* mukaan yrityksen veromaksut Irkutskin alueen budjettiin kasvavat 70 %, kun Bratskiin rakennettava 700 miljoonaa dollaria maksava sellu- ja paperitehdas aloittaa toimintansa. Bratskin yksikköön palkataan 250 uutta ammattityöntekijää, ja tehtaan rakennusvaihe työllistää noin 1000 henkeä rakennustoissa ja aliurakoinnissa. Yritys tarvitsee lisäksi 800 000 kuutiometriä lisää raakapuuta vuodessa.

Laatokan luotojen luonnonpuistohanke etenemässä taas Karjalassa. Kohta 20 vuotta Moskovan ja Karjalan välillä palloeltu asia luonnonpuiston perustamisesta Laatokan pohjoisrannalle on taas esillä. OAO *Rosgiproles*-instituutti on laatinut Venäjän luonnonvarojen ja ekologian ministeriön tilaamana asiakirjan puiston perustamisen ekologis-taloudellisista perusteista. Karjalan luonnonvaraministeriön mukaan päätös puiston perustamisesta on periaatteessa tehty. Puiston alueella teollinen metsäntäyttö ja kaivannaisteollisuus tulevat olemaan kiellettyjä. Puiston suunnittelua on tehty yhteistyössä suomalaisten kanssa 1990-luvulla ja rahoitettu EU:n Tacis-ohjelmasta. Tuolloin tehdyn suunnitelman mukaan puisto on kooltaan 84 000 hehtaaria ja se kattaa Laatokan pohjoisosan saarineen Pitkärannasta Sortavalan kautta Kurkijoen lähelle.

Aikakaus- ja sanomalehtipaperi kallistuvat kesäkuun alusta 6–10 %. Paperintuottajista hinnankorotuksista ovat tiedottaneet venäläisiä asiakkaitaan mm. *UPM* (7–10 %), *Sappi* (6–8 %) ja *Myllykoski* (5–7 %). Paperin hinta nousee Venäjällä ensimmäistä kertaa kahteen vuoteen.

Hinnankorotusten syynä on sellun merkittävä kallistuminen. Sapiin edustajan mukaan sellun hinta on nyt 1,5–2 kertaa kalliimpi kuin vuosi sitten.

Venäjän sianlihan tuotanto kasvoi 1. neljänneksellä 30 %. Naudan- ja vasikanlihan tuotanto kasvoi 0,7 % verrattuna vuoden 2009 1. vuosineljännekseen. Lihan puolivalmisteiden tuotanto kasvoi 5 % 237 000 tonniin ja makkaroiden 9 % yhteensä 124 000 tonniin. Raakamaitoa tuotettiin 1,2 miljoonaa tonnia, mikä oli 11 % enemmän kuin viime vuonna. Juustojen ja hapanmaitotuotteiden tuotanto kasvoi 7 %. Olutta pantiin Venäjällä 1,7 miljardia litraa, missä kasvua viime vuoteen 20 %.

Venäjä aikoo viedä miljoona tonnia interventioviljaa. Hallitus on määrännyt maatalousministeriön myymään miljoona tonnia viljaa interventiovarastosta ilman vaihtokauppaa. Myynti koskee ruokalaadun ja rehuksi tarkoitettua vehnää, ruoaksi tarkoitettua ruista ja rehuohraa. Maatalousministeri *Skrynnikin* mukaan on mahdollista, että osa viljasta toimitetaan Kirgistaniin humanitaarisena apuna. Myynti koskee interventioviljaa, jota hallitus osti markkinoilta yhteensä kahdeksan miljoonaa tonnia vuosina 2005–2006 sekä 2008.

Venäjän maanviljelijöiden neuvontamäärät kaksinkertaistuivat viime vuonna. Maatalouden neuvontajärjestöt antoivat neuvontaa 537 000 kertaa, joista neljäsosa kohdistui maataloihin. Näiden tilojen neuvonta lisääntyi kaksi kolmasosaa. Maanviljelijöitä kiinnostivat lähinnä kasvinviljelyn, kirjanpidon ja karjankasvatuksen kysymykset. Myös Suomen ja Venäjän lähialueyhteistyön puitteissa on käynnistynyt tänä vuonna maataloustuotannon neuvontahanke Luoteis-Venäjällä.

Telekommunikaatio ja viestintä

Telenorin Vympelkom-osakkeet vihdoin vapaaksi. Federaation ulosottolaitos vapautti Telenorin Vympelkom-osakkeet (26,6 % *Beeline*-brändinimellä toimivasta Venäjän toiseksi suurimmasta matkapuhelinoperaattorista), jotka omskilainen oikeusistuin oli ottanut haltuunsa maaliskuussa 2009. Osakkeiden pidätyksen taustalla ollut ongelma – Telenorin ja Alfa Groupin kiista – ratkesi jo lokakuussa 2009, mutta silloin sovitut yritysjärjestelyt voitiin viedä loppuun siis vasta nyt: Telenor ja Alfa yhdistivät omistuksensa Vympelkomissa ja ukrainalaisessa *Kyivstarissa* uuteen holding-yhtiöön. Samaan aikaan kun uuden Vympelcomin osakkeiden noteeraus alkoi NYSE:ssä, Ukrainan antimonopolikomitea ilmoitti yllättäen tutkivansa yritysjärjestelyn vielä kerran, Ukrainan kolmanneksi suurimman operaattorin *Astelitin* pyynnöstä.

Alueiden tietoyhteiskuntakehitystä voi kohta seurata internetissä. Presidentinhallinnon päällikkö Naryshkin kertoi Venäjän alueiden tietoyhteiskuntakehitystä käsitelleessä seminaarissa hallituksen avaavan toukokuun puolivälissä internet-portaalin www.ictgov.ru, jossa voi seurata ja verrata sitä, miten maan eri osissa toteutetaan tietoyhteiskuntaan tähtääviä hankkeita, kuten kansalaisille suunnattuja sähköisiä palveluita, ja paljonko aluehallinnot niihin ovat käyttäneet rahaa. Tekemistä vielä riittääkin; tähän mennessä vain puolet alueista on laatinut edes suunnitelman tietoyhteiskunnan kehittämiseksi, ja alueiden välinen ”digitaalikuilu” vain kasvaa, totesi presidentin neuvonantaja Reiman. Tilannetta kuvaa Moskovan pormestari Luzhkovin samassa tilaisuudessa esittämä toive siitä, että sairaaloiden potilastiedot tulisi saada siirrettyä paperiarkistoista sähköiseen muotoon. Seminaarissa puhuneen viestintäministeri Štšegolevin mukaan yhtenä venäläisen tietoyhteiskunnan rakentamisen peruseräkkeistä tulisi olla riippumattomuus ulkomaisista IT-ratkaisuista.

Liikenne

Pietarin ja Moskovan välille rakennettavasta maksutien osuudesta rahoituspäättös. Kyse on kokonaismitaltaan 700 km pituisen tien 43 km mittaisesta osuudesta, jonka kustannusarvio on tällä hetkellä 1,2 mrd. euroa. *Vneshekonombank (VEB)* ja *Sberbank* ovat nyt ilmoittaneet myöntävänsä hankkeelle 750 miljoonaa euroa. *EBRD* ei vielä ole vahvistanut viime vuonna ilmoittamaansa aikomusta lainoittaa hanketta 400 miljoonaa eurolla. On arveltu viivästyksen johtuneen ympäristöaktivistien vastustuksesta: rakennettava tieosuus kulkisi Moskovan alueen Himkissä halki metsän, jonka tuhoamista alueen asukkaat vastustavat. Tämä este näytti väistyvän 28.4. kun Venäjän korkein oikeus antoi päätöksen, jonka mukaan metsän poistaminen suojelukohteiden luettelosta ei ole ympäristömääräysten vastaista. Tiehanketta varten on perustettu ranskalaisen *Vinci*-yhtiön johtama konsessioyhtiö. Kaikkiaan 1,8 miljoonaa euroa maksavan tiehankkeen on määrä saada rahoitusta myös federaation investointirahastosta. Lisäksi liikkeelle lasketaan valtion takaamia infrastruktuuriobligatioita, joista valtaosan kuittaa VEB.

Transaero kasvattaa matkustajamäärää ja uusii konekantaansa. Venäjän suurimpiin kuuluva lentoyhtiö lennätti tammi-maaliskuussa jo 75 % enemmän matkustajia kuin vuosi sitten vastaavana aikana. Yhtiö ostaa *Singapore Airlines*'ilta 14 pitkän matkan *Boeing*-konetta. Koneiden keski-ikä on 10 vuotta. Hankintaa pidetään taloudellisena siksikin, että yli 300-paikkaiset koneet on väliaikaisesti vapautettu 20 prosentin tuontitullista. Transaero on Boeingin paras asiakas IVY-alueella. Sen tallissa on nyt 47 konetta, joista neljä *Tupoleveja*, loput Boeingin.

Ulkomaankauppa

Venäjän viennin arvo kasvoi 60 % ja tuonnin arvo 18 % ensimmäisen vuosineljänneksen aikana. Tärkein syy huimaan viennin arvon kasvuun oli öljyn hinnan nousu. Öljyn keskimääräinen hinta oli viime vuoden vastaavalla jaksolla 43 dollaria, kun se tänä vuonna oli 75 dollaria barreilta. Viennin arvo ei kuitenkaan yltenyt vuoden 2008 tasolle. Tuonnissakin jäätin vuoden 2008 tasolta, vaikka kasvu edellisvuoteen oli merkittävä. Tuonti Kiinasta ja IVY-maista kasvoi suhteessa enemmän kuin tuonti muualta. Suurimmat vientimaat olivat Hollanti, Saksa ja Italia. Viennin arvo kasvoi taas eniten EU-maihin (öljy ja kaasu). Viennin voimakkaan kasvun ansiosta vaihtotaseen ylijäämä nousi ennätysmäisen korkealle.

Suomen ja Venäjän kauppa piristyi. Viime vuoden romahduksen jälkeen Suomen ja Venäjän välinen kauppa näytti taas kasvun merkkejä vuoden ensimmäisten kuukausien aikana. Viennin kokonaisarvo supistui edelleen, mutta esim. kemian ja lannoitteiden vienti Venäjälle kasvoi. Yksityiskulutuksen kasvun myötä myös elintarvikevienti on alkuvuonna lähtenyt kasvuun. Ruplan vahvistumisen odotetaan myötävaikuttavan erityisesti kulutustavaroiden viennin kasvua. Koko vuoden viennin odotetaan kasvavan noin 15–20% edellisvuoteen verrattuna.

Säätely-ympäristö

Suomessa valmistettu vauvanruokatuote tuontikieltoon. *Rossijskaja Gazetan* mukaan Venäjän elintarviketurvallisuudesta vastaavat viranomaiset ovat kieltäneet erään *Nestlén* Suomessa valmistaman vauvanruokatuotteen tuonnin Venäjälle väittäen sen sisältäneen kloorilla käsiteltyä kanalihaa. Kloorikäsitellyn lihan käyttö on EU:n alueella kuitenkin kiellettyä.

Raakasokerin tuontitulli on toukokuussa poikkeuksellisen alhainen ja nousee rajusti kesäkuun alussa. Tulliliiton komissio on muuttanut sokerin tuontitullin määräytymismekanismia, minkä vuoksi tuontitullin suuruudessa on tulevana kuukausina odotettavissa suuria vaihteluita. Tammi–huhtikuun tasosta (140 dollaria tonnilta) laskeudutaan toukokuuksi 50 dollariin ja hypätään kesäkuussa noin 200 dollariin. Tämän odotetaan johtavan sokerin tuontitulvaan toukokuun aikana. Venäjän on maailman kolmanneksi suurin raakasokerin ostaja.

Tulliliiton komissiolla on heinäkuun alusta lähtien oikeus suorittaa antidumping- eli polkumyyntitutkimuksia. Venäjä on ehdottanut myös teknisten määräysten vahvistamisen oikeuden siirtämistä tulliliiton komissiolle. Molempia asioita hoitaa Venäjällä tällä hetkellä teollisuus- ja kauppaministeriö.

Venäjä vaatii uudet eläinlääkintäsertifikaatit Euroopasta tuodulle lihalle kesäkuun alusta. Tämä koskee sekä lihaa että lihatuotteita. Ennen kesäkuun alkua käyvät sekä vanhat että uudet sertifikaatit.

Tulliliiton komissio hyväksyi päällystettyjen paperilajien tuontitullien alennuksia. Alennus koskee osaa päällystetyistä hienopapereista (WLC paper - Woodfree coated) ja kevyesti päällystetyistä papereista (LWC paper- Light weight coated). Tuontitulli laskee 15 %:sta 5 %:iin 9 kuukauden ajaksi. Tulliliiton kaikki jäsenmaat allekirjoittivat päätöksen 22.4., ja se astuu voimaan 30 päivän kuluttua.

Hallituksen asetuksen 261 mukaan teollisuus- ja kauppaministeriö alkaa myöntää yleislisenssejä alkoholin ja etyylialkoholin tuontiin tulliliiton maihin. Aiemmin Venäjällä on annettu kertaluonteisia tuontilisensseja kutakin kauppasopimusta kohden. Yleislisenssi kattaa tietyn tuontimäärän yhden vuoden aikana.